

Vrienden Natuurtuinen Jekerdal

Jaarverslag 2015

Inhoud

Inleiding	2
1 Eerste algemene ledenvergadering	3
2 Werkgroepen	3
2.1 Werkgroep Moestuin	3
2.2 Werkgroep Wilde Plantentuin	4
2.3 Werkgroep Permatuin	5
2.4 Werkgroep Educatie	6
2.5 Werkgroep Imkerij	6
2.6 De kruidentuin	7
3 Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen	7
4 Verenigingsactiviteiten	7
5 Bestuur en communicatie	7
6 Werving van vrijwilligers	8
7 Aandachtspunten van het bestuursbeleid 2016	8

Inleiding

Op 27 november 2014 werd de oprichting van onze vereniging Vrienden Natuurtuinen Jekerdal gevierd met een feestelijk samenzijn tijdens een lunch, aangeboden door het CNME. Het samenwerkingscontract met het CNME werd ondertekend.

De doelstelling van onze vereniging staat in de statuten omschreven als:

- het CNME (Centrum voor natuur- en milieu educatie Maastricht e.o.) te ondersteunen bij de inrichting en het beheer van de Natuurtuinen.
- de betrokkenheid van haar leden bij de Natuurtuinen te bevorderen.

Leden zijn vrijwilligers die onbezoldigd werk verrichten in of ten behoeve van de Natuurtuinen en die zich aangemeld hebben als lid.

Om deze doelen te bereiken heeft het bestuur het plan opgevat werkgroepen samen te stellen van leden die in een bepaald gedeelte of onderdeel van de Natuurtuinen werkzaam zijn en uit hun midden zelf gekozen coördinatoren te benoemen die de werkgroepen aansturen. Door werkgroepen te creëren wordt er een appèl gedaan op samenwerking en betrokkenheid en zelfstandigheid van de leden bij de Natuurtuinen.

Het jaar 2015 stond vooral in het teken van het proces om deze werkgroepen gestalte te geven. De vereniging organiseerde gezelligheidsbijeenkomsten om de (onderlinge) betrokkenheid te vergroten. Het bestuur kwam voor dit alles geregeld bij elkaar. Er is gewerkt aan ledenwerving.

Het bestuursbeleid zal in 2016 ongewijzigd worden voortgezet.

1. Eerste algemene ledenvergadering

Op 15 januari 2015 vond de eerste ledenvergadering plaats. Het Huishoudelijk Reglement werd goedgekeurd en de kascommissie ingesteld. Er zijn 5 werkgroepen in het leven geroepen: Moestuin, Permatuin, Wilde Plantentuin, Imkerij en Educatie. Er zijn coördinatoren van werkgroepen benoemd en er zijn door werkgroepen doelstellingen geformuleerd. Onze website is live gegaan.

2. Werkgroepen

De werkgroepen werken zelfstandig en worden aangestuurd door de coördinatoren van de werkgroep en niet door het bestuur. Deze coördinatoren hebben ieder hun deel bijgedragen aan dit jaarverslag voor zover het hun werkgroep betreft.

2.1 Werkgroep Moestuin

In 2011 heeft Antoon Lambreghts van VELT de huidige moestuin ontworpen. Het eerste jaar was de grond keihard en is er veel energie verbruikt om de percelen aan te leggen. Antoon kwam wekelijks vanuit Etten-Leur naar Maastricht om de moestuingroep te helpen. Zijn teeltplan gebaseerd op wisselteelt is nog steeds in gebruik. Er zijn slechts een paar kleine aanpassingen gedaan. In 2012 heeft Antoon zijn ondersteuning geleidelijk afgebouwd. De laatste drie jaar werkt de moestuingroep zelfstandig.

Projecten 2015

- De moestuingroep kijkt terug op een vruchtbaar jaar. Zij heeft elke donderdag buiten kunnen werken. In het begin van het jaar is er wel binnen gewerkt aan mozaïektegels om de percelen aan te duiden. Deze zijn heel goed gelukt en werken verhelderend, ook voor de bezoekers. Zij denkt er nu over om ook duurzame bordjes voor de gewassen te maken deze winter.
- Afgelopen jaar is er veel aandacht aan de grond besteed. Het was tenslotte “Het jaar van de bodem”. De moestuingroep heeft dankbaar gebruik gemaakt van de compost van de ‘compostmeester’. Haar streven is de grond zoveel mogelijk bedekt te houden, net zoals dat gebeurt in de natuur. In de loop der jaren is de grond aanzienlijk verbeterd. Nieuw is dit jaar haar bladcompost die heel goed gelukt is en die zij gaat gebruiken om zaaigrond samen te stellen. Komend jaar zou zij een proef kunnen doen met compostthee.
- Bij het zaaien is dit jaar door de moestuingroep wat meer rekening gehouden met de maanstand en zij heeft de indruk dat het ook wel werkt. Zij probeert er in het nieuwe seizoen weer rekening mee te houden. Nieuwe soorten waren vooral exoten zoals bataten, crosne (Japanse andoorn) en knolcapucien. De opbrengst was niet erg groot maar volgend jaar wellicht meer, dat was met de oerprei ook het geval. De oca moet nog geoogst worden dus dat is even afwachten. Nieuw voor komend seizoen: apios (een vlinderbloemige met eetbare knol) en de golden amarant.

Plan 2016

- Speciale aandacht gaat in 2016 uit naar de kool. Er is een zuurkoolpot, een koolschaaf, een stamper en een tang aangeschaft. Er is nu voldoende witte kool nodig. In november zal de moestuingroep een workshop zuurkool maken organiseren voor VNJ leden. Annelies Wijts van VELT heeft deze workshop in november jl. gegeven.

2.2 Werkgroep Wilde Plantentuin.

Het werken in een werkgroep met af en toe overleg was een nieuw fenomeen voor de vrijwilligers van de wilde plantentuin. De vrijwilligers werden begin 2015 nog aangestuurd door de coördinator Natuurtuinen Jekerdal van het CNME.

De wilde plantentuin omvat alle gedeelten van de Natuurtuinen die niet tot de moestuin of de permatuin horen, zo ook alle hagen en wilgen, de paden en bestrating.

Om zicht op het geheel te krijgen zijn dit jaar door de coördinatoren van de werkgroep samen met de coördinator Natuurtuinen Jekerdal de werkvelden in de wilde plantentuin geïnventariseerd. En er is een jaaroverzicht van werkzaamheden aangaande die werkvelden gemaakt.

In samenspraak met de werkgroep is er per werkveld in kaart gebracht wie zich voor dat deel in de tuin mede verantwoordelijk voelt om er op de juiste tijd (samen met anderen!) aandacht aan te besteden. Inmiddels stuurt de 1^e coördinator van de werkgroep het werk aan door wekelijks een schema met werkzaamheden voor de komende week vast te stellen en rond te sturen aan de leden van de werkgroep. Die taak ligt niet meer bij de coördinator Natuurtuinen Jekerdal. Er is gedurende het jaar meer samenwerking en cohesie in de groep vrijwilligers van de wilde plantentuin ontstaan.

Projecten 2015

Naast het gewone lopende onderhoud van de wilde plantentuin is er aan de volgende projecten gewerkt:

- De Stenenwal, de schuilplek voor padden en hagedissen is uitgebreid.
- De ruimte rond en tussen de maaskeien zijn van een dikke laag grind voorzien.
- Het dambord is aangepakt vanwege het vele onkruid tussen de tegels: de grond onder de paden is schoongemaakt en deels afgegraven. De grond is geëgaliseerd en de tegels zijn opnieuw gelegd. De paden zijn hier en daar verbreed en rolstoeltoegankelijker geworden. Er zijn nu 8 percelen.
- Het blote voetenpad is van gele voetenbordjes als wegwijzers voorzien.
- De puinberg is verder voltooid.
- Van de druiven die geplukt zijn is met behulp van deskundigen wijn gemaakt.
- Er is een workshop geweest over de wilde plantentuin, gegeven door de coördinator Natuurtuinen Jekerdal.

Plannen voor 2016

- Jaaroverzicht van werkzaamheden zal op de website geplaatst worden.
- Samenwerking met team ecologisch beheer van het CNME zal van start gaan. Twee medewerkers van het team komen een dag per week in de Natuurtuinen werken om heggen, bestrating, wilgen e.d. aan te pakken. Vrijwilligers kunnen desgewenst meewerken. Er zal per kwartaal door de coördinatoren van de werkgroep met het team en de coördinator Natuurtuinen Jekerdal overleg zijn.
- Van het kwekerijgedeelte zal door de vrijwilligers bekeken worden welke delen bewaard blijven en zoveel mogelijk ontdaan zullen worden van gras en berenklauw. Rest zal door team beheerd worden als graslanden.
- 12 maart helpt de vereniging (dus ook leden van de werkgroep Wilde Plantentuin) mee op NL.doet.nl in de Natuurtuinen: aanpakken van geveltuinen, boomspiegels, deel onder de druiven en eventueel snoeiwerk. Mogelijk geven vrijwilligers een rondleiding aan bezoekende vrijwilligers.
- In overleg met de coördinator Natuurtuinen Jekerdal is er afgesproken dat er verspreid over het jaar workshops komen over plantherkenning (herkenning van het blad, de bloem en het zaad) voor alle leden van de vereniging.

2.3 Werkgroep Permatuin

De Permatuinwerkgroep is opgericht in april 2014, een nieuw project in de Natuurtuinen. Zij richt zich op het ontwerpen en aanleggen van een eetbare bostuin en wil daarmee ook het contrast met een gewone moestuin laten zien.

In het voorjaar van 2014 is de werkgroep Permatuin van start gegaan met het bepalen van het bodemtype aan de hand van indicatorplanten en een bodemanalyse. Er is geïnventariseerd welke functies de permatuin krijgt en welke elementen deze functies gaan vervullen.

De zomer van 2014 stond in het teken van de grondwerkzaamheden: uitgraven vijver (waarvan later toch besloten wordt hem leeg te laten en tot nieuw microklimaat te creëren) en opbouwen heuvel voor het creëren van microklimaten. In het najaar is compost verspreid en ingezaaid met groenbemers. Tevens is de zuidzijde van de heuvel bekleed met maaskeien als warmtebuffer voor warmteminnende planten en zithoek in de winter. In het aangrenzende speelbos is ruimte gemaakt voor een paddenstoelenhoek.

Projecten 2015

- Er zijn 15 bomen aangeplant (fruit- en notenbomen) en ook fruitstruiken. Voor de aankoop ervan zijn sponsors gevonden.
- Omdat het sluiten van kringlopen een van de grondslagen is van de permacultuur is de werkgroep Permatuin het composteringsproces van de totale tuin gaan beheren; al het organisch materiaal van de Natuurtuinen is gecomposteerd en hergebruikt en dus niet meer afgevoerd door het team ecologisch beheer van het CNME.

Plannen die voorlopig blijven staan voor 2016 :

- Infobord maken bij de permatuin
- Aanplant van nieuwe bomen en struiken.
- Uitzoeken welke vaste planten we in de boomcirkels willen planten/zaaien.
- Verder uitbouwen van de stenen banken.
- Composteren
- Bezoekje aan Urban Gardening (in de Jekermoos tuin)

Hieraan kunnen in de loop van het nieuwe jaar weer dingen aan worden toegevoegd.

De permatuin en ook de vrijwilligersgroep die hierin werkt is nog sterk in ontwikkeling.

2.4 Werkgroep Educatie

Onder deze werkgroep vallen vrijwilligers die met kinderen werken, (begeleiders van de kindernatuurclub van het CNME en begeleiders van de CNME-lessen: Kleine Beestjes en Speurneus Spinnenweb) maar ook de gastvrouwen/heren. En de rondleiders zullen daar komend jaar ook deel van uitmaken. Er is afgelopen jaar vergaderd, ook met het de projectleider van de Natuurtuinen, o.a. over de veiligheid in de tuin voor de kinderen en over verantwoordelijkheden van ouders en begeleiders.

De wekelijkse kindernatuurclub heeft een volle groep. Kinderen zijn enthousiast.

Na de zomervakantie heeft de kindernatuurclub even stil gelegen door het vertrek van 2 begeleiders, maar na actieve werving van nieuwe vrijwilligers, is hij weer van start gegaan.

Projecten 2014/5

- Op 3 december 2014 is de touwpomp in de speelnatuur ingewijd
- Op 3 juni 2015 zijn de leemoventjes in de speelnatuur in gebruik genomen.
- Inleefatelier El Rama was in juni 2015 twee weken in de Natuurtuinen.
- Vrijwilligers hebben voor het eerst een schoolreisje op de Natuurtuinen begeleid.

Plannen voor 2016

- In het komend jaar zullen rondleidingen door vrijwilligers i.p.v. door de coördinator Natuurtuinen Jekerdal gegeven worden.
- Aandachtspunt blijft: veiligheid
- Een van de vrijwilligers van de kindernatuurclub hernieuwt haar kinder –EHBO (door CNME bekostigd)
- Een mogelijkheid voor een kabouterpad voor jonge kinderen wordt onderzocht.
- Een mogelijkheid van een combinatie van water en zand bij de pomp wordt onderzocht.
- De boeken in de Natuurtuinen zijn geïnventariseerd. De bibliotheek zal van start gaan. Drie leden zullen aan de uitleen meewerken en haar bestand zal op de website geplaatst worden.

2.5 Werkgroep Imkerij

De initiator van de imkerij heeft tien jaar lang in de Natuurtuinen gewerkt aan de opzet van een bijstand die ook geschikt was om aspirant imkers de mogelijkheid te bieden het vak van imker in de praktijk te leren. En om lessen te geven aan bezoekers en schoolklassen, in de Natuurtuinen.

Dat is ook dit jaar weer diverse keren gebeurd en meerdere mensen hebben aangegeven het imkeren te willen leren. Zij hebben enkele keren als werkgroep een bijeenkomst gehad om de praktische kant van het imkeren te kunnen bekijken.

Om het voortbestaan van de imkerij te waarborgen worden er door de imkers in de Natuurtuinen contractuele afspraken gemaakt met het CNME.

2.6 De kruidentuin.

Deze valt niet onder het beheer van een of andere werkgroep, maar is geadopteerd door een van de vrijwilligers van de vereniging. De kruidentuin wordt momenteel uitgebreid en opnieuw vormgegeven.

3. Activiteiten waar de vereniging aan heeft deelgenomen

- Open Dag op 7 juni 2015. Deze dag vond plaats in het kader van de Velt Open Dagen. De coördinatoren van de verschillende werkgroepen namen deel aan de vergaderingen ter voorbereiding van de Open Dag. En leden uit alle werkgroepen hebben meegewerkt op de dag zelf aan allerlei activiteiten. Er waren ca. 140 bezoekers.
- Daarnaast hebben leden meegewerkt aan dagen als Groei en Bloei.

4. Verenigingsactiviteiten voor leden

- Op 11 juni vond de zomerlunch plaats. Met groenten uit de moestuin hebben leden van de vereniging voor een rijke dis gezorgd. Tevens werden door het CNME elf vrijwilligers die 10 jaar (of langer) in de Natuurtuinen werk(t)en in het zonnetje gezet en werd er afscheid genomen van een van de vrijwilligers die er bijna 10 jaar werkte.
- Op 24 september vond de herfstlunch plaats, ook dit keer weer door vrijwilligers samengesteld met groente en fruit uit de moestuin.
- Op 10 december zijn we na een gezamenlijke lunch naar de Jezuïetengrot gewandeld voor een rondleiding. Terug op de Natuurtuinen was er nog een gezellig samenzijn met een hapje en een drankje.

5. Bestuur en communicatie

Vergaderingen

Er zijn tien bestuursvergaderingen geweest over de gang van zaken in de vereniging. En drie keer heeft het bestuur vergaderd met de directeur van het CNME en de coördinator Natuurtuinen Jekerdal. Daarnaast is er zo nodig overleg geweest met die coördinator door afzonderlijke leden van het bestuur.

De coördinator Natuurtuinen Jekerdal onderhoudt de contacten met buiten, zoals scholen, ouders van kinderen, mensen die een rondleiding willen.

Er is door een bestuurslid deelgenomen aan een vergadering van Plug de Dag 043 over het 'image' van de Natuurtuinen.

Berichten

Er is door het bestuur per seizoen een Bericht over de Natuurtuinen gezonden naar leden en donateurs.

Website

De website groeide langzaam aan en werd van nieuws voorzien door leden van de vereniging en door het bestuur. Aansturing van de website ligt bij het bestuur.

6. Werving van vrijwilligers

Er zijn 35 leden aan het eind van het jaar 2015. De vereniging heeft op verschillende manieren aan leden werving gedaan, o. a. door flyers te verspreiden, een oproep op de website te zetten, door aanwezig te zijn op de Burenbeurs Sint Pieter en te werven op de Open Dag.

7. Aandachtspunten van het bestuursbeleid voor 2016

Voortzetting en verstevigen van zelfstandigheid van de werkgroepen door:

1. Stellen van duidelijke en haalbare doelen door de werkgroepen.
2. Meer verantwoordelijkheid nemen als werkgroep.
3. Aandacht voor samenwerking binnen en tussen werkgroepen.
4. De communicatie tussen de werkgroepen en het bestuur te optimaliseren. En ook tussen de werkgroepen onderling de communicatie te verbeteren.
5. De Open Dag op 5 juni 2016 zal door de vrijwilligers georganiseerd worden.
6. Versteviging onderlinge betrokkenheid door activiteiten samen te organiseren.
7. Werving van vrijwilligers op zoveel mogelijk fronten.
8. Aandacht voor website, uitbreiden en/of verdiepen.